

DRUŠTVO ZA ZAŠTITU BILJA SRBIJE

XVII SAVETOVANJE O ZAŠTITI BILJA **Zbornik rezimea radova**

Zlatibor, 28. novembar - 1. decembar 2022. godine

XVII SAVETOVANJE O ZAŠTITI BILJA, Zlatibor, 28. novembar – 1. decembar 2022. godine

STRUČNI ODBOR

Željko Milovac, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad, predsednik

Članovi:

Ivana Jovičić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd-Zemun
Sonja Gvozdenc, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
Slavica Vuković, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad
Sava Vrbničani, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd - Zemun
Milan Brankov, Institut za kukuruz, Zemun Polje.
Sonja Tančić, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
Ivana Stanković, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd-Zemun
Ivan Vučurović, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Nevena Zlatković, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Danijela Ristić, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Darko Jevremović, Institut za voćarstvo, Čačak.
Ivan Milenković, Šumarski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd
Aleksandar Sedlar, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad.
Milena Marčić, Prognozno izveštajna služba RS
Dejan Marčić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd-Zemun
Goran Jokić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd-Zemun

ORGANIZACIONI ODBOR

Nenad Trkulja, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd, predsednik

Članovi:

Goran Aleksić, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Aleksa Obradović, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd-Zemun
Nataša Duduk, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd-Zemun
Bojan Konstatinović, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad
Milena Popov, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad
Filip Franeta, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
Emil Rekanović, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd
Dijana Eraković, Galenika-Fitofarmacija a.d., Beograd
Milan Sudimac, Agrosava d.o.o, Beograd
Luka Matić, Agroarm d.o.o, Vrčin
Vesna Urošević, Agromarket d.o.o, Kragujevac
Nešo Vučković, Nufarm, Austria
Dušica Bojović, BASF Srbija d.o.o, Beograd
Srdana Petrović, Corteva Agriscience SRB d.o.o, Novi Sad
Dragan Lazarević, Bayer d.o.o, Beograd
Goran Milošević, Delta Agrar, Beograd
Aleksandar Jotov, Savacoop doo, Novi Sad
Miroslav Ivanović, Syngenta Agro doo, Beograd

Izdavač	Društvo za zaštitu bilja Srbije, Nemanjina 6, 11080 Beograd
Za izdavača	Dr Goran Aleksić
Štampa	KAKTUSPRINT, Beograd
Tiraž	50 Beograd, 2022.

CIP – Каталогизacija u publikaciji Narodna biblioteka Srbije, Beograd
632(048)

САВЕТОВАЊЕ о заштити биља (17; 2022; Златибор)

Zbornik rezimea radova/XVII savetovanje o zaštiti bilja, 28. novembar – 1. decembar 2022., Zlatibor.-Beograd:

Društvo za zaštitu bilja Srbije, 2022 (Beograd: Kaktusprint). 84 str.; 24 cm

Tiraž 50. -Registar.

ISBN-978-86-83017-40-9

а) Биљке – Заштита – Апстракти б) Пестициди - Апстракти

COBISS.SR-ID 79493641

ZASTUPLJENOST GRINJA FAMILIJE PHYTOSEIIDAE POD ŠTITOVIMA VAŠIJU FAMILIJA DIASPIDIDAE I COCCIDAE

Bojan Stojnić¹, Draga Graora¹, Katarina Mladenović², Marina Dervišević³, Marija Milošević¹

¹Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Beogradu, Nemanjina 6, Beograd - Zemun

²Institut za Šumarstvo, Kneza Višeslava 3, Beograd

³Institut za povrtarstvo, Smederevska Palanka

E –mail: bstojnic@agrif.bg.ac.rs

Fitozeide (Phytoseiidae) su dobro proučena grupa grinja, prvenstveno zbog uloge u integralnoj zaštiti bilja. Predatori su fitofagnih grinja (Tetranychoida i Eriophyoidea) i sitnih insekata (Thysanoptera i Hemiptera). Aktivno se hrane larvama vaši, ali se takođe oslanjaju na štitate vaši kao izvor pristupačnih hibernakuluma, gde različite vrste fitozeida hiberniraju u agregacijama jedna pored druge. Ovi složeni interspecijski odnosi su podjednako neistraženi u akarološkoj i entomološkoj literaturi, pa je ovaj rad usmeren u tom pravcu.

Prezimljavanje fitozeida pod štitovima, jajnim kesama i egzuvijama larvi štitastih vaši istraživano je na širem području Beograda, Smedereva, Sremske Mitrovice, Bačke Palanke, Koceljeve, Žagubice, Jagodine, Nove Varoši, Prokuplja i Zubinog Potoka. Uzorkovanje infestiranih grančica obavljeno je u periodu mirovanja i početkom vegetacije. U laboratoriji je vršen pregled grinja pod praznim štitovima, jajnim kesama i u egzuvijama larvi.

Fitozeide i štitate vaši su sakupljene sa 18 vrsta iz 14 biljnih familija: *Acer* sp. (Aceraceae), *Carpinus betulus* (Betulaceae), *Euonymus japonicus* (Celastraceae), *Sophora japonica* (Fabaceae), *Quercus robur* (Fagaceae), *Hydrangea macrophylla* (Hydrangeaceae), *Juglans regia* (Juglandaceae), *Salvia rosmarinus* (Lamiaceae), *Fraxinus excelsior* (Oleaceae), *Picea abies* (Pinaceae),

Cydonia oblonga, *Malus domestica*, *Prunus domestica*, *Rosa canina* i *Rubus caesius* (Rosaceae), *Tilia tomentosa* (Tiliaceae), *Celtis occidentalis* (Ulmaceae) i *Vitis vinifera* (Vitaceae).

Fitozeide su izolovane iz štitova i jajnih kesa devet vrsta familije Coccidae: *Coccus pseudomagnoliarum* (Kuwana), *Eulecanium tiliae* (L.), *Parthenolecanium corni* (Bouche), *P. persicae* (Fabricius), *P. rufulum* (Cockerel), *Physokermes piceae* (Schrank), *P. hemycriphus* (Dalman), *Pulvinaria hydrangeae* Steinweden i *P. vitis* (L.). Pored toga, izolovane su iz štitova i egzuvija pet vrsta familije Diaspididae: *Aulacaspis rosae* (Bouche), *Diaspidiotus perniciosus* (Comstock), *Lepidosaphes ulmi* (L.), *Pseudalacaspis pentagona* (Targ.-Tozz.) i *Unaspis euonymi* (Comstock). Utvrđeno je prisustvo 12 vrsta fitozeida: *Amblyseius andersoni* (Chant), *Euseius finlandicus* (Ouds.), *Kampimodromus aberrans* (Ouds.), *Neoseiulella tiliarum* (Ouds.), *Paraseiulus soleiger* (Ribaga), *P. talbi* (Athias-Henriot), *P. triporus* (Chant & Yoshida-Shaul), *Phytoseius echinus* Wainstein & Arutunjan, *P. macropilis* (Banks), *P. ribagai* Athias-Henriot, *Typhlodromus pyri* Scheuten i *T. rhenanus* (Ouds.).

Nafrekventnije vrste su bile *E. finlandicus* (nađena sa 10 vrsta vaši), *T. rhenanus* (nađena sa devet vrsta vaši), *N. tiliarum* i *A. andersoni* (obe nađene sa po pet vrsta vaši). Od ukupno 813 identifikovanih jedinki fitozeida, najbrojnije su bile iste četiri vrste - *E. finlandicus* (36,53%), *N. tiliarum* (34,44%), *A. andersoni* (17,84%) i *T. rhenanus* (5,04%); preostale vrste fitozeida zajedno su činile svega 6,15 % pregledanog materijala. Najveći broj vrsta fitozeida nađen je pod štitovima *P. corni* (8), *E. tiliae* (7), *P. pentagona* (5) i *A. rosae* (4).